

**Відповіді на завдання тесту з української мови і літератури
зовнішнього незалежного оцінювання 2010 року
Основна сесія № 3**

**Умова завдання та правильна відповідь
Прочитайте текст і виконайте завдання 1–7.**

(1) У моїй батьківщині на/світанні колишуться польовими доріжками навантажені хлібом вози. (2) Удосвіта часом кукурікають півні, вечорами линуть до/гори сині димочки. (3) У моїй батьківщині осінь по/тихеньку ступає в червоних чобітках завітчана в соняшники й китиці винограду. (4) Вечірні тумани заступають хороводи русалок, і зорі, на диво, сяють близько над землею, що/б можна було говорити до них. (5) У моїй батьківщині сонце ходить босоніж, підперезане бабиним літом, з червоною калиною в русявому волоссі.

1. У переносному значенні вжито в тексті виділене слово

осінь ступає

2. Фразеологізмом є вислів

бабине літо

3. Окремо в цьому тексті пишеться сполука слів

на/світанні

4. Прислівник виділено в словосполученні з тексту

часом кукурікають

5. Складним безсполучниковим є речення

друге

6. Вставне слово є в реченні

четвертому

7. Пунктуаційну помилку допущено в реченні

третьому

8. Апостроф треба писати на місці обох пропусків у рядку

кишеньковий комп..ютер, розв..язати рівняння

9. Подвоєні букви треба писати на місці обох пропусків у рядку

пісен..а спадщина, зав..ишки з будинок

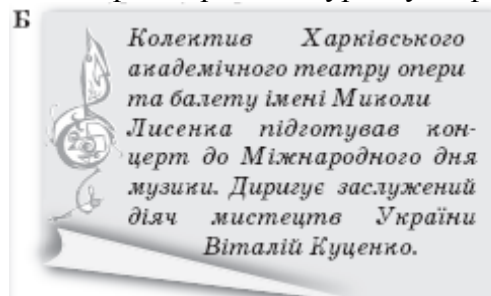
10. Граматичну помилку допущено в рядку

нові паспорта

11. Закінчення *-ий* має прикметник, утворений від слова

тривога

12. Правила вживання великої літери дотримані в уривку з афіші

13. Граматичну помилку допущено в рядку

більш цікавіший сюжет

14. Граматичну помилку допущено в реченні

У п'єсах Шекспіра «Гамлеті» та «Королі Лірі» порушено вічні проблеми буття.

15. Правильну відмінкову форму числівника *шістсотдев'яносто вісім* наведено в рядку

М. в. (на) шестистах дев'яноста вісьмох

16. Прочитайте уривок.

Сонце мало(1)помалу хилилося до заходу. Воно поволі червонило край(2)небо й робило його ясно(3)червоним. Ген(4)ген до обрію насторожено шумів незорий ліс, оточений біляво(5)сивою мрякою.
Дефіс треба ставити на місці всіх цифр, окрім

2

17. Правильно утворено форму третьої особи множини від інфінітива

сипати – сиплють

18. Складносурядне речення утвориться, якщо серед варіантів продовження речення *«Ще виблискують кришталеві роси...»* обрати

але сонце вже осяяло виднокрай.

19. Однакова кількість звуків і букв у кожному слові рядка

їстоньки, плямистий, щуплявенький

20. Розділові знаки при передачі чужої мови правильно вжито в реченні

Мати через пліт запитала сина, куди він зібрався.

21. Частка *не* пишеться разом у варіанті

не/забуття подорож

22. Звертання є в реченні

Запалай, мій вогнику крилатий, полум'ям привітним і незлим.

23. Підкреслена буква позначає однаковий звук у кожному слові рядка

межувати, жалюгідний, крутіж

24. З'ясуйте, який вид підрядного речення відповідає кожному фрагментові складного речення.

Фрагмент речення

...минуло п'ять хвилин, як...

... тішать око півонії, що їх...

...цікаво слухати про те, як...

... її пісня лилася, як ...

Вид підрядного речення

часу

означальне

з'ясувальне

порівняльне

25. Доберіть приклад до кожного випадку вживання коми.

Випадок уживання коми

між однорідними членами речення
при відокремленому члені речення

між частинами безсполучникового речення
між частинами складносурядного речення

Приклад

Не страшна тобі ані посуха, ані дощ.
Жайворонок висить на невидимій
нитці, співаючи весну.

Лягло сонце за горою, зірки засіяли.
Сичі в гаю перекликались, та ясен раз у раз
скрипів.

26. З'ясуйте вид поданих простих речень.

Вид речення

означено-особове

неозначено-особове

узагальнено-особове

безособове

Приклад

Усоте прославляю буйноту життя.

Радять мені жити без ілюзій.

Журбою біді не пособиш.

Пахне гіркотою осені.

27. Доберіть антоніми до поданих слів.

Слово

альтруїстичний

огидний

шкідливий

недалекий

Антонім

корисливий

принадний

корисний

тямущий

28. З'ясуйте, якими частинами мови є виділені слова в реченні (цифра позначає наступне слово).

Тільки діждав Чіпка тепла, (1)зараз накупив дерева, (2)найняв майстрів і заложив над (3)самим шляхом цілий (4)невеличкий будинок.

- 1 прислівник
- 2 дієслово
- 3 займенник
- 4 прикметник

Прочитайте текст (цифри в дужках позначають номери рядків) і виконайте завдання 29–36.

Сергій Параджанов

(1–3) Геній – поняття, що давно стало книжним. Кажемо так про людей, які зоріють у недосяжному часі та просторі. Довідуємося про них із легенд і підручників. Серед нас вони давно не живуть.

(4–15) Тим, хто знав режисера фільму «Тіні забутих предків» Сергія Параджанова, фантастично пощастило. Вони бачили живого генія. Це зрозуміло було з того, як усе від його слова сповнювалося краси та значення. Це зрозуміло було тієї бентежної енергії, що неослабно променіла з нього. Це зрозуміло було настільки, що в жартівливих розмовах слово «геній» стало синонімом його імені та й сам він залюбки вдавався до цього титулу. Треба було знати Параджанова, щоб за цим не шукати марнославства чи несмаку. Він жив іншими стимулами, у його світі тон задавали дитяча великодушність та оповитий артистизмом гумор. Смак до жарту, «жертвою» якого ставав він сам, передавався його друзям. «У ці дні ми будемо насолоджуватися присутністю найгеніальнішого режисера всіх часів – Параджанова. Це я його жартома так називаю», – писав приятель. Авжеж, усі ми так жартували. Але добре знали, що в тих жартах – правда.

(16–20) Книжок у його хаті майже не було, а як щось з'являлося – на другий день комусь дарував. Здавалося, нічого не читав, а насправді все знав і давав непомильну, на рівні «абсолютного слуху» оцінку всім помітним явищам літератури та мистецтва. Часом допомагала інтуїція генія: досить було кинути оком, проглянути кілька сторінок – і суть схоплено.

(21–26) Він сприймав світ через красу. І мав дивовижну здатність надавати всьому краси: інтер'єрові, букетові квітів, святковому столу. Здавалося, не було чогось такого, чого він не міг зробити. І все – красиве. Де був Параджанов – там чинилося мистецьке дійство: море насолоди для друзів і гостей. Якби можна було прихованою камерою зняти його життя – це був би найфантастичніший витвір Параджанова.

(27–30) Так виходило, що він завжди дбав про інших, не залишаючи місця для віддяки. Був щедрим до самознищення – усім роздавав ідеї, задуми, мистецькі дрібнички. Дарувати – було його щастям. Не меншим, ніж творити. Може, це його й тримало в житті, коли не давали творити. Він усіх залишив заборгованими й винними.

(31–38) У боргу та провині перед ним залишилася й уся Україна. Вона, позбавлена самої себе, віддана на поталу тим, хто, виступаючи від її імені, нищив її, – не змогла його захистити. А він приріс до неї серцем і не втрачав надії повернутися, дістати дозвіл працювати на Київській кіностудії... І, може, трохи звеселило останні його місяці оте бодай часткове (але яке вагоме!) повернення в українське кіно – створення сценарію фільму Леоніда Осики «Етюди про Врубеля» та співавторство у фільмі світового визнання «Лебедине озеро. Зона», який за його сценарієм поставив Юрій Ілленко, друг і добрий творчий суперник з часів «Тіней забутих предків».

(39–43) Та скільки ще він хотів зробити для України! Фільм «Київські фрески» мав стати феєричною картиною життя сучасного міста, за яким стоїть тисячолітня історія. Не став: зйомки заборонили. «Інтермецо» за шедевром його улюбленого Михайла Коцюбинського мало стати натхненною поемою про невмирущий дух українського народу. Але такий фільм не повинен був з'явитися.

(44–48) Любов до української культури й народного мистецтва, тонке їх розуміння, солідарний відгук на них породжували оригінальні задуми фільмів, які б мовою кіно інтерпретували світ нашої духовної спадщини, змагалися з його художнім генієм. Пам'ятаю поїздку до Марії Приймаченко – про неї Сергій також хотів робити фільм. Та не ті були часи...

(49–58) Та, може, найбільше, що ми втратили, – нездійснений задум фільму «Марія». До Шевченка Параджанов звертався незмінно, хотів поставити біографічну картину «Дорога в безсмертя». А пізніше – неймовірна ідея: зробити кіно-версію Шевченкової «Марії». Таки неймовірна, бо як можна перекласти мовою кінокадрів річ, у якій майже немає зовнішнього руху, стосунків персонажів, а вся сила якої – у пристрасному внутрішньому монолозі, в етичній дії слова? Але саме це й було близьке Параджанову, і для нього не було нічого неможливого. Він уже мав у голові не лише сценарій, а й зоровий ряд, точне бачення майбутнього фільму. Це мав бути твір високої мистецької умовності, з імітацією українського вертепу, різдвяної містерії...

(59–66) Великий Довженко мучився нездарністю київського проспекту Перемоги, складав проекти його реконструкції та мріяв повернути Києву його неспотворену красу. Через кільканадцять років на тому ж проспекті житиме Сергій Параджанов і мучитиметься тим самим. Олександр Довженко посадив на Київській кіностудії сад, яким вона пишається. Що реального залишилося б від Довженка на цій студії, крім саду та меморіальних знаків, якби не прийшли люди, здатні причаститися його духом, які прагнули творити мистецтво його міри? Вони почали відроджувати кіно, і не їхня вина, що їх зупинили на півдорозі.

(67–72) Як тут не нагадати, що «Тіні забутих предків» – це було не просто свято українського мистецтва. Це було свято української душі, підтвердження того, що Україна може стати естетичною й духовною величиною у світі. Отже – величиною повною. І знаменно, що саме на прем'єрі фільму в кінотеатрі «Україна» вчинено публічний протест проти політичних арештів, перший у нашій повоєнній історії акт масової непокори.

(73–75) ... Сьогодні в українському кіномистецтві все доводиться починати заново. Але є досвід і є уроки. І провідною зорею тепер світитиме поряд з образом Довженка образ Параджанова.

За І. Дзюбою

29. Синонім до фразеологізму, виділеного в реченні «*Досить було кинути оком, проглянути кілька сторінок – і суть схоплено*» (рядки 19–20) –

кинути погляд

30. Слово, виділене у вислові з тексту «*прийшли люди, здатні причаститися його духом*» (рядки 64–65), означає

долучитися до справи

31. У тексті немає мікротеми

посмертне вшанування творчості митця

32. Твердження *«Тим, хто знав ... Сергія Параджанова, фантастично пощастило. Вони бачили живого генія»* (рядки 4–5) ілюструють усі наведені речення, окрім

Вона, позбавлена самої себе, віддана на поталу тим, хто, виступаючи від її імені, нищив її, – не змогла його захистити (рядки 31–33).

33. Як відзначено в тексті, нереалізованим задумом режисера став фільм

«Київські фрески»

34. Зазначаючи, що фільм «Інтермецо» «не повинен був з'явитися» (рядок 43), автор підкреслює

невідповідність задуму тогочасній ідеології

35. Засобом міжфразового зв'язку 1-го та 2-го речень тексту є

прислівник

36. Стиль тексту –

публіцистичний

37. Словами *«Чи не той то хміль»* починається

історична пісня

38. Вислів *«Випускає він десять соколів на стадо лебедів»* («Слово про похід Ігорів») означає

гру на гусях

39. Автором твору «Всякому місту – звичай і права» є

Григорій Сковорода

40. Першим твором нової української літератури є

«Енеїда»

41. *«Матінко моя ріднесенька! Утінко моя, перепілочко, голубонько!... Не розлучайте мене з моїм Василечком»*, – просить героїня твору

Григорія Квітки-Основ'яненка

42. Рядками *«У всякого своя доля, і свій шлях широкий»* починається твір

Тараса Шевченка

43. В Україні під заголовком «Пропаша сила» опубліковано твір

«Хіба ревуть воли, як ясла повні?»

44. Афера Терентія Пузиря («Хазяїн») полягала в тому, щоб

переховати овець поміщика-банкрота

45. Рядки

Являйся, зіронько, мені!

Хоч в сні!

є в творі

Івана Франка

46. *«Ні, любий, я тобі не дорікаю, а тільки – сумно, що не можеш ти своїм життям до себе дорівнятись»*, – так звертається до свого коханого героїня твору

Лесі Українки

47. Імпресіонізм є основним стильовим струменем у творчості

Михайла Коцюбинського

48. Любов до природи є провідним мотивом твору

«Мисливські усмішки»

49. До інтимної лірики належить вірш

«Ви знаєте, як липа шелестить...»

50. Героїню п'єси М.Куліша «Мина Мазайло» Мотрону Розторгуєву (тьотю Мотю) терміново викликали з Курська, тому що

Мокій «збожеволів від укрмови»

51. Тематично близьким до вірша «Пісня про рушник» є твір

«Два кольори»

52. В основу твору Ліни Костенко «Маруся Чурай» покладено події

Національно-визвольної війни під проводом Богдана Хмельницького

53. Схожа проблема – *«нерівня душ – це гірше, ніж майна»* – наявна в творах рядка

«Лісова пісня» і «Маруся Чурай»

54. Трагедію голодомору українського народу зображено в творі

«Жовтий князь»

55. Рядки «*І собором дзвінким Україна написалась на стінах тюрми*» є в творі

«На колимськiм морозі калина»

56. Максима Рильського названо «*Краси веселим кондотьєром*» у творі

«Сучасники»

57.

«Балада про соняшник» - Іван Драч

«Маруся» - Григорій Квітка-Основ'яненко

«Гімн» - Іван Франко

«Два кольори» - Дмитро Павличко

58.

«Хіба ревуть воли, як ясла повні?» - Максим Гудзь, пани Польські, баба Оришка

«Лісова пісня» - Мавка, Лукаш, Килина

«Наталка Полтавка» - Микола, Макогоненко, Терпилиха

«Тіні забутих предків» - Чугайстир, Палагна, Юра

59.

Сонет – «Шевченко»

Комедія - «Хазяїн»

Роман – «Чорна рада»

Повість - «Маруся»

60.

«Любові всевишній» - «Три зозулі з поклоном»

«Високоповажній Наталі Кобринській» - «Людина»

«Цвітові яблуні» - «Я (Романтика)»

«Искреннему моему Якову де Бальмену» - «Кавказ»